

Шта је Немањин политички тестамент

28.12.2015. - Почетак сјајног доба српске средњовековне државности везује се за оснивача династије Немањића. Од Стефановог времена Србе више не сматрају варварима, већ цивилизацијски равноправним

Зашто се доба Стефана Немање у историографији сматра нултом тачком на мерилу трајања српске државности? Србија је постојала много пре Стефана Немање. Српски владари су и пре њега добијали висока звања у Константинопољу и улазили у највиши круг аристократије. Византијски цареви су имали кључну улогу у избору српских архијупана, па Немања ни по томе није изузетак. Ипак, он је суштински другачији од претходника.

- Немању поставља византијски цар, али он се осамостаљује и успешно парира најмоћнијој земљи тадашњег света државничком вештином, војском, знањем и богатством за које немамо појма где их је стекао - каже византолог проф. др Влада Станковић, с Филозофског факултета у Београду.

- Исти Немања, који се у Цариграду политички сматра западњаком, ствара српски цивилизацијски и државни идентитет ослоњен на Византију. То је заокрет који Србију са сеоских пута и козјих стаза доводи на ауто-пут историје, где смо и данас. Знате, држава није питање ДНК већ цивилизације.

Од Немање Србе у Константинопољу више не сматрају варварима већ цивилизацијски равноправнима.

Немањин син Стефан Првовенчани се жени византијском принцезом и добија невероватну титулу севастократора, постаје члан уже царске породице!

- О Немањи не знамо готово ништа - наглашава др Станковић.
- Није сигурно кад је рођен, ни да ли му је Немања право име, или га је добио на другом крштењу. Мистерија је зашто њему, најмлађем од четири сина српског жупана, цар Манојло Комнин даје високу аристократску титулу. Да буде још чудније, он Немањи даје у баштину, лично власништво, војно стратешки важне **и богате рудоносне области Топлицу, Ибар, Расину и Реке.**

Није случајно што Свети Сава свог оца Немању пореди с библијским Аврамом, истиче саговорник "Новости". У средњем веку, добу вере, кад је она начин поимања света, симболика је веома јасна.

Немања је прсликани Аврам, патријарх који је окупио 12 раштрканих племена Израилђа око једне вере и створио нацију коју води у Обећану земљу.

Петрова црква, где је Немања крштен и постављен за великог жупана

- Немања је такође прародитељ, он окупља српска племена и уједињује их око националне цркве - каже др Станковић.

- Свети Сава оперативно завршава послове стварања Српске православне цркве, а иза њега све време стоји Немањина тиха и запањујућа моћ. То се види у чињеници да Сава не околиши већ иде право у Свету земљу, где у Јерусалиму и на Синају Немањиним златом купује велике манастире, а другима даје прилоге. После тога се на зидовима храмова појављују живописи Немање, Симеона Мироточивог, и жене му Ане, свете Анастасије, а манастири Свете земље поју у њихову част. То је тадашња "глобална телевизија", преко које свет упознаје Србију. Водећи српски државни култ у средњем веку био је Немањин, односно Светог Симеона Мироточивог. Свети Сава га промишљено ствара и гради ореол око "српског Аврама" творца националног идентитета. Ниједан детаљ није препуштен случају. Тако, према подацима из Савиног житија Немања добија најдражег сина Растка кад је имао више од 60 година, што је фрапантна сличност са библијским Аврамом, кога Бог награђује потомком у веома позном добу.

- Историја користи Савин податак да је Немања рођен 1113, а умро 1199, а по тој рачуници он је владао до 83. године, кад се одрекао световног живота, отишао на Атос, саградио Хиландар и умро - наводи др Станковић.

- И у доба данашње медицине тешко је замислити Немању у позним годинама, кад је већина његових вршњака већ покојна, како учествује у биткама и води јавну и тајну политику од Немачке до Константинопоља.

Печат Стефана Немање

Немања је мистерија којом почиње сјајно доба српске државности чији се владари често смењују насилно, али никада на штету државе која непрестано напредује. Србија је од Немање цивилизацијски део комонвелта Византије, с чијом царском породицом Немањићи склапају политичке бракове и ратне савезе једнако често као и с њеним противницима. У Немањино доба једини српски интерес је Србија.

Он зна кад Барбароса креће у крсташки поход, шта намерава дужд Дандоло, с којом силом на Србију креће цар Манојло Комнин.

Ипак, највећа Немањина тајна је како и из најтежег пораза излази непобеђен. Наиме, кад лично император Комнин крене у поход на Србију, Немања не жртвује народ.

Он везује омчу око врата, кида рукаве и босоног долази пред цара пружајући му балчак мача чије голо сечиво држи у руци.

- Цар води пораженог српског жупана улицама Константинопоља у тријумфалној поворци, док га светина грди и гађа свим и свачим - наводи др Станковић.

- Византијски хроничари бележе да се кршни Немања не обазире на руљу већ поносито хода, што збуњује гомилу. Цар га затим уводи у палату и месец дана му показује највећи град света Константинопољ, центар блиставе културе.

То је незапамћен и необјашњив третман заробљеника.

То је и прекретница после које Немања покреће стварање новог српског државног идентитета.

- Кад се вратио у Србију, Немања подиже монументалне храмове у којима ствара српски државни култ.

Немањин политички кредо гласи: "Никада се не предај", што се јасно види у житијима.

Стефан Првовенчани преноси Немањин политички тестамент на почетку Хиландарске повеље: "Када у почетку створи Бог небо и земљу и људе на њој, и благослови их и даде им власт над сваком тварју својом". То није упутство за фаталистичко покоравање Божјој вољи, већ позив потомцима да судбину одважно држе у рукама.

- Иако Немањина житија носе јасно политичко завештање, она нажалост, никада нису била предмет анализе наше политикологије - наглашава др Станковић. -

Немања поручује да одважнима Бог помаже. У бици код Пантина просто необјашњиво побеђује врло јаку здружену војску своје браће, византијских и франачких плаћеника.

Свети Симеон, манастир Студеница

ВЕЛИКИ И У СУДЊЕМ ЧАСУ

Немањин државни култ Симеону Мироточивом, као врховном заштитнику Србије, врло брзо придружује Светог Саву.

- То је потпуно логично јер они знају да је **Сава, најимпресивнији интелектуалац и државник српског народа свих времена**, створио Немањин државотворни култ и наставио да гради идентитет нације - истиче др Станковић.

- Србија је, нажалост, заборавила Немањину поруку. А он ју је поновио на спектакуларан начин чак и у предсмртном часу, тражећи да га положи на под, на простирку од рогозине, с каменом под главом.

Овим гестом поручио је да и краљеви и просјаци умиру на исти начин, али их разликује оно што су учинили за живота.

Епископска црква светог Петра и Павла у Новом Пазару где је Немања одржавао саборе.

СВЕТИ ГЕОРГИЈЕ И СИМБОЛИКА

Житије које је писао Првовенчани, наводи да Немања пред битку добија часни крст и изузетно, судбинско копље.

- Симболика је више него јасна, а појачава је прича о архијереју коме се јавља лично Свети Георгије и говори му да иде у помоћ Немањи, који оличава Србију - наводи др Станковић.

- У наставку житија Првовенчани описује сопствене победе, али уместо светог ратника Георгија сад Свети Симеон Мироточиви јаше са српском војском, па чак и без битке доноси победу јер његов дух шири смртни страх међу непријатељима.

Борис Субашић,
Новости